

Kwestionariusz M-CHAT-R/F™

Zmodyfikowany Kwestionariusz Autyzmu w Okresie Ponieważ

*(ang. Modified Checklist for Autism in Toddlers, Revised with
Follow-Up)*

Dr Diana L. Robins

Dr Deborah Fein

Dr Marianne Barton

Podziękowania:

Podziękowania należą się Grupie Badawczej M-CHAT w Hiszpanii, która opracowała schematy blokowe użyte w niniejszym dokumencie.

Więcej informacji znajdą Państwo na stronie: www.mchatscreen.com

lub na stronie Fundacji JiM: www.jim.org/m-chat

albo kontaktując się z Dianą Robins poprzez adres e-mail: mchatscreen2009@gmail.com.

Uwaga: Niniejsza wersja zawiera drobne poprawki. 10 sierpnia 2018r.

Uprawnienia do korzystania z M-CHAT-R/F™

Zmodyfikowany Kwestionariusz Autyzmu w Okresie Poniewowłęcym (M-CHAT-R/F; Robins, Fein, & Barton, 2009) jest dwustopniowym narzędziem przesiewowym stosowanym przez rodziców, służącym do oceny ryzyka wystąpienia u dziecka zaburzeń ze spektrum autyzmu (ASD). M-CHAT-R/F można pobrać za darmo do celów klinicznych, badawczych oraz edukacyjnych. M-CHAT-R/F i powiązane materiały są dostępne na stronie www.mchatscreen.com.

MCHAT-R/F jest chroniony prawem autorskim. Można korzystać z niego pod warunkiem zastosowania następujących reguł:

- (1) Przedruki/kopie M-CHAT-R powinny posiadać zapis o prawach autorskich znajdujący się u dołu strony (© 2009 Robins, Fein, & Barton). Zmiana treści pytań, sposobu czy kolejności ich zadawania bez zgody autorów jest zabroniona.
- (2) M-CHAT-R musi być używany w całości. Udowodniono, że żaden z zestawów pytań nie wykazuje odpowiednich właściwości psychometrycznych.
- (3) Strony zainteresowane rozpowszechnianiem M-CHAT-R/F w formie drukowanej (np. w formie książki lub artykułu) albo elektronicznej celem wykorzystania go przez osoby trzecie (np. w ramach cyfrowej dokumentacji medycznej lub innego oprogramowania) muszą skontaktować się z Dianą Robins, aby uzyskać stosowne pozwolenie (mchatscreen2009@gmail.com).
- (4) Osoby prowadzące praktykę lekarską mogą bez przeszkód włączyć pierwszy etap M-CHAT-R do elektronicznej dokumentacji medycznej (EMR). Jednak, aby udostępnić elektroniczną dokumentację medyczną (EMR) osobom spoza własnej praktyki, należy skontaktować się z Dianą Robin w celu zawarcia umowy licencyjnej.

Sposób użycia

M-CHAT-R może zostać użyty nie tylko przez lekarza podczas rutynowej wizyty kontrolnej, ale również przez innych specjalistów celem oceny ryzyka zaburzeń ze spektrum autyzmu (ASD). Głównym celem M-CHAT-R jest maksymalizacja czułości narzędzia, po to, aby można było zdiagnozować jak najwięcej przypadków ASD. W związku z tym, narzędzie ma wysoki współczynnik wyników fałszywie dodatnich. Oznacza to, że nie u wszystkich dzieci znajdujących się w grupie ryzyka uda się wykryć ASD. Aby rozwiązać ten problem, opracowaliśmy kwestionariusz M-CHAT-R/F. Osoby stosujące to narzędzie powinny być jednak świadome, że nawet poprzez dodatkową obserwację, znaczna liczba dzieci znajdujących się w grupie ryzyka dzięki użyciu M-CHAT-R nie zostanie zdiagnozowana jako mająca ASD. Jednakże te dzieci są w grupie wysokiego ryzyka innych zaburzeń rozwoju czy opóźnień w rozwoju, a więc decyzja o konieczności dalszej oceny każdego dziecka, które uzyskało wynik dodatni jest uzasadniona. Wyniki M-CHAT-R można obliczyć w mniej niż dwie minuty. Instrukcje dotyczące obliczania punktacji oraz inne dokumenty związane z narzędziem są dostępne na stronie <http://www.mchatscreen.com>.

Algorytm obliczenia punktacji

W przypadku wszystkich pytań (z wyłączeniem pytań nr 2, 5 i 12), odpowiedź „NIE” oznacza ryzyko ASD. Zaś w przypadku pytań nr 2, 5 i 12, to odpowiedź „TAK” jest równoznaczna z ryzykiem ASD. Poniższy algorytm maksymalizuje właściwości psychometryczne M-CHAT-R:

NISKIE RYZYKO: Całkowity wynik to 0-2 punkty. W przypadku, gdy dziecko ma mniej niż 24 miesiące, zaleca się ponowną obserwację po skończeniu przez dziecko 2. roku życia. Nie jest wymagane dalsze działanie monitorujące pod kątem ASD, chyba że obserwacja wykaże, że zachodzi ryzyko wystąpienia ASD.

ŚREDNIE RYZYKO: Całkowity wynik to 3-7 punktów. Należy przeprowadzić dodatkową obserwację (kwestionariusz M-CHAT-R/F), w celu uzyskania dodatkowych informacji dotyczących ryzyka wystąpienia ASD. Jeśli wynik kwestionariusza M-CHAT-R/F wyniesie 2 lub więcej oznacza to, że dziecko otrzymało wynik dodatni. Wymagane działania: należy podjąć działania diagnostyczne i ocenić, czy dziecko kwalifikuje się do wczesnej interwencji. Jeśli wynik kwestionariusza wyniesie 0 lub 1, oznacza to, że dziecko otrzymało wynik ujemny. Nie są wymagane dalsze działania, chyba że obserwacja wykaże, że zachodzi ryzyko wystąpienia ASD. Dziecko powinno zostać ponownie poddane testowi podczas następnej rutynowej wizyty kontrolnej u lekarza.

WYSOKIE RYZYKO: Całkowity wynik to 8-20 punktów. Dopuszczalne jest pominięcie dodatkowej obserwacji (kwestionariusz M-CHAT-R/F) i bezzwłoczne podjęcie działań diagnostycznych i ocenienie czy dziecko kwalifikuje się do wczesnej interwencji.

M-CHAT-R™

Proszę odpowiedzieć na poniższe pytania, które dotyczą Pana/Pani dziecka. Proszę wziąć pod uwagę to, jak Pana/Pani dziecko zazwyczaj się zachowuje. Jeśli kilkakrotnie zaobserwował Pan/Pani dane zachowanie u swojego dziecka, ale zazwyczaj dziecko się tak nie zachowuje, należy zaznaczyć odpowiedź „nie”. Przy każdym pytaniu należy zakreślić odpowiedź „**tak**” lub „**nie**”. Dziękujemy.

1. Jeśli wskaże Pan/Pani jakiś przedmiot znajdujący się w pomieszczeniu, to czy Pana/Pani dziecko na niego spojrzy? (NA PRZYKŁAD: jeśli wskaże Pan/Pani zabawkę albo zwierzę, to czy Pana/Pani dziecko spojrzy na tę zabawkę lub zwierzę?)	Tak	Nie
2. Czy kiedykolwiek pomyślał/a Pan/Pani, że Pana/Pani dziecko może być głuche?	Tak	Nie
3. Czy Pana/Pani dziecko bawi się w udawanie albo w zabawy na niby? (NA PRZYKŁAD: udaje, że pije z pustego kubka, udaje, że rozmawia przez telefon albo udaje, że karmi lalkę czy pluszowego misia?)	Tak	Nie
4. Czy Pana/Pani dziecko lubi wdrapywać się na różne przedmioty? (NA PRZYKŁAD: na meble, na urządzenia znajdujące się na placu zabaw lub na schody?)	Tak	Nie
5. Czy Pana/Pani dziecko wykonuje <u>dziwne</u> ruchy palcami blisko oczu? (NA PRZYKŁAD: czy Pana/Pani dziecko porusza palcami blisko oczu?)	Tak	Nie
6. Czy Pana/Pani dziecko wskazuje palcem, aby o coś poprosić lub otrzymać pomoc? (NA PRZYKŁAD: czy wskazuje na przekąskę lub zabawkę, która jest poza jego zasięgiem?)	Tak	Nie
7. Czy Pana/Pani dziecko wskazuje palcem, aby pokazać Panu/Pani coś ciekawego? (NA PRZYKŁAD: czy wskazuje na przelatujący samolot lub na przejeżdżającą ciężarówkę?)	Tak	Nie
8. Czy Pana/Pani dziecko interesuje się innymi dziećmi? (NA PRZYKŁAD: czy Pana/Pani dziecko patrzy na inne dzieci, uśmiecha się lub podchodzi do nich?)	Tak	Nie
9. Czy Pana/Pani dziecko przynosi Panu/Pani przedmioty, aby je Panu/Pani pokazać lub podnosi je w taki sposób, żeby mógł/mogła je Pan/Pani obejrzeć – nie po to, aby otrzymać pomoc, ale by je po prostu pokazać? (NA PRZYKŁAD: pokazuje Panu/Pani kwiatek, pluszową zabawkę lub samochodzik?)	Tak	Nie
10. Czy Pana/Pani dziecko reaguje, gdy woła je Pan/Pani po imieniu? (NA PRZYKŁAD: czy dziecko podnosi głowę, odzywa się, gaworzy lub przestaje robić to, co właśnie robiło, gdy woła je Pan/Pani po imieniu?)	Tak	Nie
11. Gdy uśmiecha się Pan/Pani do dziecka, to czy dziecko odpowiada Panu/Pani uśmiechem?	Tak	Nie
12. Czy Pana/Pani dziecko denerwuje się, gdy słyszy codzienne odgłosy? (NA PRZYKŁAD: czy Pana/Pani dziecko krzyczy lub płacze, gdy słyszy dźwięk odkurzacza lub głośną muzykę?)	Tak	Nie
13. Czy Pana/Pani dziecko potrafi chodzić?	Tak	Nie

14. Czy Pana/Pani dziecko utrzymuje z Panem/Panią kontakt wzrokowy, gdy Pan/Pani do niego mówi, bawi się z nim lub je ubiera?	Tak	Nie
15. Czy Pana/Pani dziecko próbuje naśladować to, co Pan/Pani robi? (NA PRZYKŁAD: machanie ręką na pożegnanie, klaskanie lub wydawanie śmiesznych dźwięków)	Tak	Nie
16. Gdy odwraca Pan/Pani głowę, by na coś spojrzeć, to czy Pana/Pani dziecko także odwraca głowę, by spojrzeć w tę samą stronę?	Tak	Nie
17. Czy Pana/Pani dziecko próbuje zwrócić na siebie uwagę i sprawić by Pan/Pani na nie spojrział/a? (NA PRZYKŁAD: czy Pana/Pani dziecko spogląda na Pana/Panią, by otrzymać pochwałę lub czy mówi „zobacz”, „popatrz na mnie”?)	Tak	Nie
18. Czy Pana/Pani dziecko rozumie, gdy każe mu Pan/Pani coś zrobić? (NA PRZYKŁAD: jeśli nie wskazuje Pan/Pani palcem, to czy Pana/Pani dziecko rozumie zdanie: „połóż książkę na krzesło” lub „przynieś mi koc”?)	Tak	Nie
19. Gdy dziecko znajdzie się w nowej, nieznannej sytuacji, czy wtedy spojrzy na Pana/Panią, by sprawdzić, jak Pan/Pani na to zareaguje? (NA PRZYKŁAD: gdy dziecko usłyszy jakiś dziwny lub zabawny dźwięk lub gdy widzi nową zabawkę, czy popatrzy wtedy na Pana/Panią?)	Tak	Nie
20. Czy Pana/Pani dziecko lubi zabawy ruchowe? (NA PRZYKŁAD: lubi być kołysane lub huśtane na Pana/Pani kolanach?)	Tak	Nie

Kwestionariusz M-CHAT-R (M-CHAT-R/F)TM

Uprawnienia do korzystania z M-CHAT-R/FTM

Zaleca się stosowanie Zmodyfikowanego Kwestionariusza Autyzmu w Okresie Poniemowlęcym (M-CHAT-R/F; Robins, Fein, & Barton, 2009) razem z M-CHAT-R. M-CHAT-R/F jest dostępny na stronie www.mchatscreen.com.

M-CHAT-R/F jest chroniony prawem autorskim. Korzystać z niego mogą autorzy lub posiadacze praw autorskich. M-CHAT-R i M-CHAT-R/F mogą być używane do celów klinicznych, badawczych oraz edukacyjnych. Dla wymienionych zastosowań narzędzia są dostępne bezpłatnie, jednak są one chronione prawem autorskim i nie są udostępniane na licencji typu open source. Każdy zainteresowany wykorzystaniem M-CHAT-R/F w sposób komercyjny lub w formie elektronicznej powinien skontaktować się z Dianą L. Robins (za pośrednictwem adresu e-mail: mchatscreen2009@gmail.com), aby uzyskać stosowne pozwolenie.

Sposób użycia

Zaleca się stosowanie MCHAT-R/F razem z M-CHAT-R. M-CHAT-R jest przeznaczony do badań przesiewowych u dzieci od 16. do 30. miesiąca życia i służy do oceny ryzyka zaburzeń ze spektrum autyzmu (ASD). Osoby stosujące to narzędzie powinny być jednak świadome, że nawet poprzez dodatkową obserwację, znaczna liczba dzieci znajdujących się w grupie ryzyka dzięki użyciu M-CHAT-R nie zostanie zdiagnozowana jako mająca ASD. Jednakże te dzieci są w grupie ryzyka innych zaburzeń rozwoju czy opóźnień w rozwoju, a więc decyzja o konieczności dalszej oceny każdego dziecka, które uzyskało wynik dodatni jest uzasadniona.

Po wypełnieniu przez rodzica M-CHAT-R należy obliczyć punktację zgodnie z instrukcją. Jeśli dziecko uzyskało wynik dodatni, należy powtórzyć te pytania, na które podczas pierwszej obserwacji z użyciem M-CHAT-R udzielono odpowiedzi niezaliczającej.

Każda strona wywiadu dotyczy jednego pytania z M-CHAT-R. Należy podążać za strzałkami znajdującymi się na schemacie blokowym i zadawać pytania, aż do momentu uzyskania wyniku „ZALICZONE” lub „NIEZALICZONE”. Należy pamiętać, że podczas wywiadu rodzice mogą odpowiadać: „może”. Jeśli odpowiedź rodzica brzmi: „może”, należy zapytać, czy częściej odpowiedź brzmi „tak” czy „nie” i kontynuować wywiad zgodnie z otrzymaną odpowiedzią. Jeśli jest możliwość podania „innej” odpowiedzi, osoba przeprowadzająca wywiad musi zdecydować, czy jest to odpowiedź wymijająca, czy też nie.

Do obliczenia punktacji służy kwestionariusz M-CHAT-R/F (zawierający te same pytania, które znajdowały się w M-CHAT-R, ale odpowiedzi „Tak/Nie” zostały zamienione na odpowiedzi „Zaliczone/Niezaliczone”). Wynik wywiadu jest uznawany za dodatni, jeśli odpowiedzi na co najmniej dwa pytania w M-CHAT-R/F będą niezaliczające. Jeśli dziecko uzyska wynik dodatni dzięki użyciu M-CHAT-R/F, zaleca się niezwłoczne skierowanie go na wczesną interwencję i testy diagnostyczne. W sytuacji, gdy pracownik służby zdrowia lub rodzic mają podejrzenia, że dziecko może mieć ASD, dziecko powinno zostać poddane dalszej ocenie, niezależnie od wyniku M-CHAT-R lub M-CHAT-R/F.

Kwestionariusz M-CHAT-R/F™

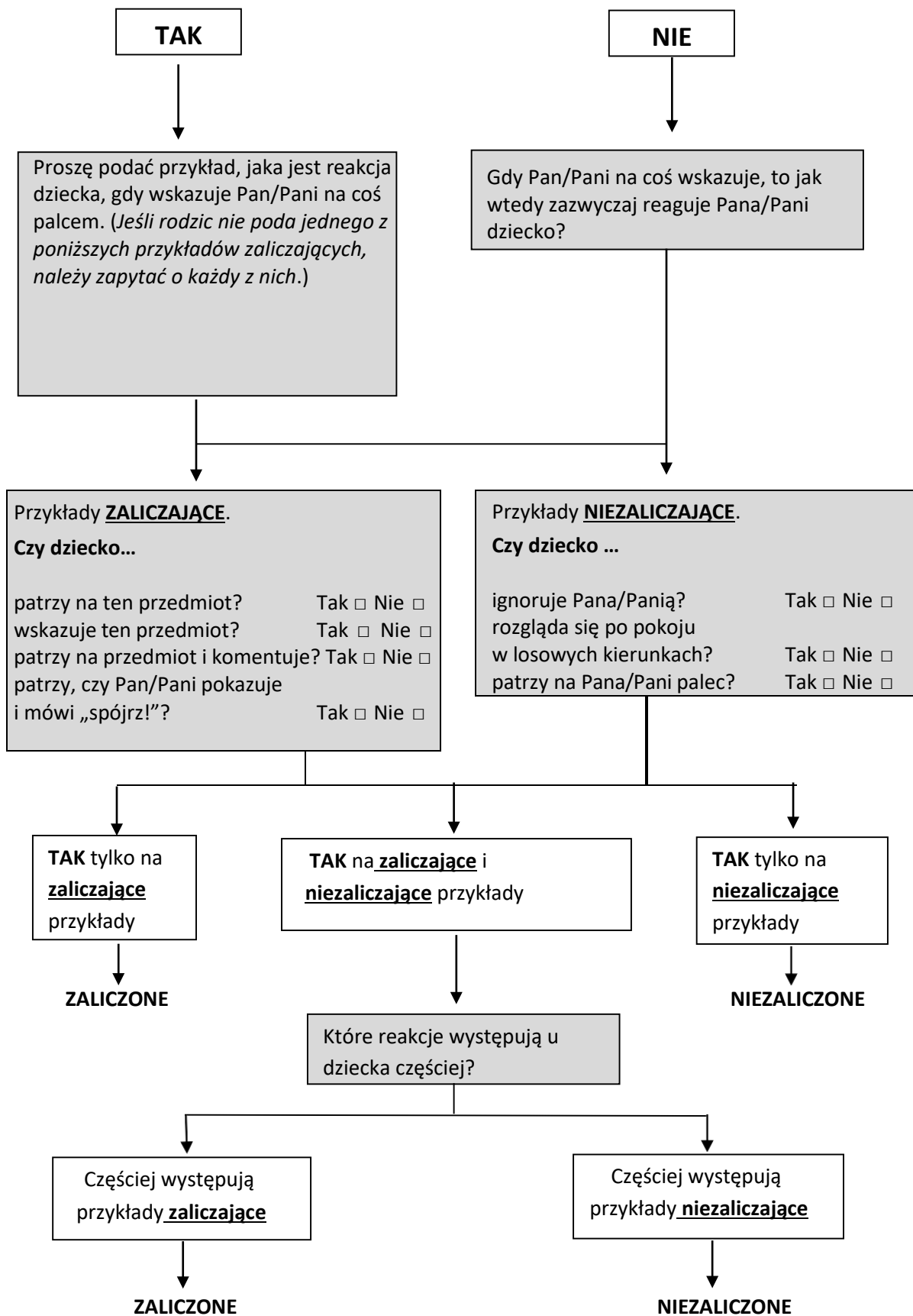
Uwaga: „Tak/Nie” zastąpiono odpowiedziami „Zaliczone/Niezaliczone”

1. Jeśli wskaże Pan/Pani jakiś przedmiot znajdujący się w pomieszczeniu, to czy Pana/Pani dziecko na niego spojrzy? (NA PRZYKŁAD: jeśli wskaże Pan/Pani zabawkę albo zwierzę, to czy Pana/Pani dziecko spojrzy na tę zabawkę lub zwierzę?)	Zaliczone	Niezaliczone
2. Czy kiedykolwiek pomyślał/a Pan/Pani, że Pana/Pani dziecko może być głuche?	Zaliczone	Niezaliczone
3. Czy Pana/Pani dziecko bawi się w udawanie albo w zabawy na niby? (NA PRZYKŁAD: udaje, że pije z pustego kubka, udaje, że rozmawia przez telefon albo udaje, że karmi lalkę czy pluszowego misia?)	Zaliczone	Niezaliczone
4. Czy Pana/Pani dziecko lubi wdrapywać się na różne przedmioty? (NA PRZYKŁAD: na meble, na urządzenia znajdujące się na placu zabaw lub na schody?)	Zaliczone	Niezaliczone
5. Czy Pana/Pani dziecko wykonuje <u>dziwne</u> ruchy palcami blisko oczu? (NA PRZYKŁAD: czy Pana/Pani dziecko porusza palcami blisko oczu?)	Zaliczone	Niezaliczone
6. Czy Pana/Pani dziecko wskazuje palcem, aby o coś poprosić lub otrzymać pomoc? (NA PRZYKŁAD: czy wskazuje na przekąskę lub zabawkę, która jest poza jego zasięgiem?)	Zaliczone	Niezaliczone
7. Czy Pana/Pani dziecko wskazuje palcem, aby pokazać Panu/Pani coś ciekawego? (NA PRZYKŁAD: czy wskazuje na przelatujący samolot lub na przejeżdżającą ciężarówkę?)	Zaliczone	Niezaliczone
8. Czy Pana/Pani dziecko interesuje się innymi dziećmi? (NA PRZYKŁAD: czy Pana/Pani dziecko patrzy na inne dzieci, uśmiecha się lub podchodzi do nich?)	Zaliczone	Niezaliczone
9. Czy Pana/Pani dziecko przynosi Panu/Pani przedmioty, aby je Panu/Pani pokazać lub podnosi je w taki sposób, żeby mógł/mogła je Pan/Pani obejrzeć – nie po to, aby otrzymać pomoc, ale by je po prostu pokazać? (NA PRZYKŁAD: pokazuje Panu/Pani kwiatek, pluszową zabawkę lub samochodzik?)	Zaliczone	Niezaliczone
10. Czy Pana/Pani dziecko reaguje, gdy woła je Pan/Pani po imieniu? (NA PRZYKŁAD: czy dziecko podnosi głowę, odzywa się, gaworzy lub przestaje robić to, co właśnie robiło, gdy woła je Pan/Pani po imieniu?)	Zaliczone	Niezaliczone
11. Gdy uśmiecha się Pan/Pani do dziecka, to czy dziecko odpowiada Panu/Pani uśmiechem?	Zaliczone	Niezaliczone
12. Czy Pana/Pani dziecko denerwuje się, gdy słyszy codzienne odgłosy? (NA PRZYKŁAD: dźwięk odkurzacza lub głośna muzyka?)	Zaliczone	Niezaliczone
13. Czy Pana/Pani dziecko potrafi chodzić?	Zaliczone	Niezaliczone

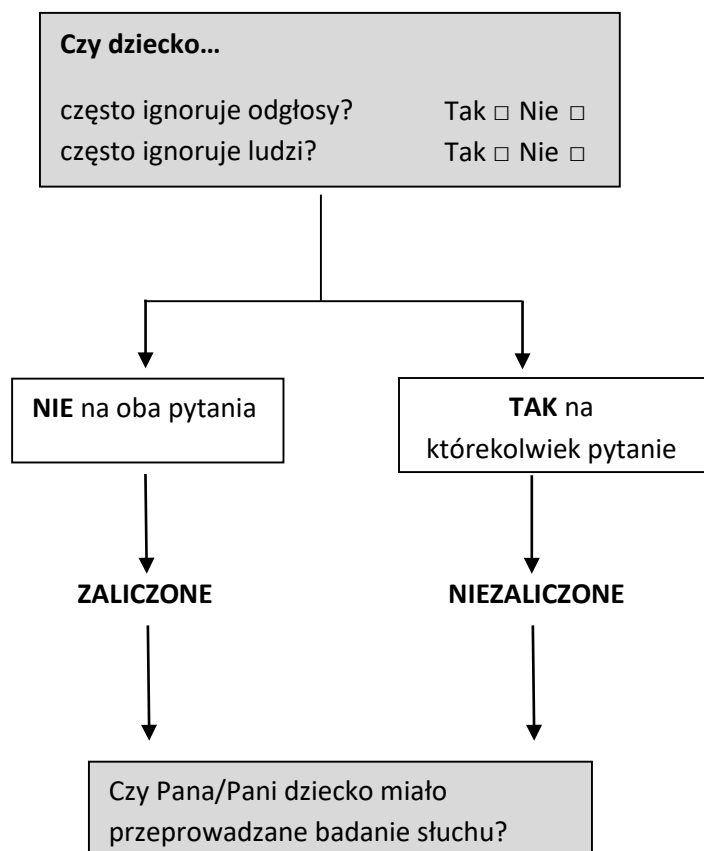
14. Czy Pana/Pani dziecko utrzymuje z Panem/Panią kontakt wzrokowy, gdy Pan/Pani do niego mówi, bawi się z nim lub je ubiera?	Zaliczone	Niezaliczone
15. Czy Pana/Pani dziecko próbuje naśladować to, co Pan/Pani robi? (NA PRZYKŁAD: machanie ręką na pożegnanie, klaskanie lub wydawanie śmiesznych dźwięków)	Zaliczone	Niezaliczone
16. Gdy odwraca Pan/Pani głowę, by na coś spojrzeć, to czy Pana/Pani dziecko także odwraca głowę, by spojrzeć w tę samą stronę?	Zaliczone	Niezaliczone
17. Czy Pana/Pani dziecko próbuje zwrócić na siebie uwagę i sprawić by Pan/Pani na nie spojrział/a? (NA PRZYKŁAD: czy Pana/Pani dziecko spogląda na Pana/Panią, by otrzymać pochwałę lub czy mówi „zobacz”, „popatrz na mnie”?)	Zaliczone	Niezaliczone
18. Czy Pana/Pani dziecko rozumie, gdy każe mu Pan/Pani coś zrobić? (NA PRZYKŁAD: jeśli nie wskazuje Pan/Pani palcem, to czy Pana/Pani dziecko rozumie zdanie: „połóż książkę na krześle” lub „przynieś mi koc”?)	Zaliczone	Niezaliczone
19. Gdy dziecko znajdzie się w nowej, nieznannej sytuacji, czy wtedy spojrzy na Pana/Panią, by sprawdzić, jak Pan/Pani na to zareaguje? (NA PRZYKŁAD: gdy dziecko usłyszy jakiś dziwny lub zabawny dźwięk lub gdy widzi nową zabawkę, czy popatrzy wtedy na Pana/Panią?)	Zaliczone	Niezaliczone
20. Czy Pana/Pani dziecko lubi zabawy ruchowe? (NA PRZYKŁAD: lubi być kołysane lub huśtane na Pana/Pani kolanach?)	Zaliczone	Niezaliczone

Wynik: _____

1. Jeśli wskaże Pan/Pani jakiś przedmiot znajdujący się w pomieszczeniu, to czy Pana/Pani dziecko na niego spojrzy?

2. Powiedział/a Pan/Pani, że zastanawiał/a się kiedyś, czy Pana/Pani dziecko jest głuche. Co skłoniło Pana/Panią do takich przypuszczeń?

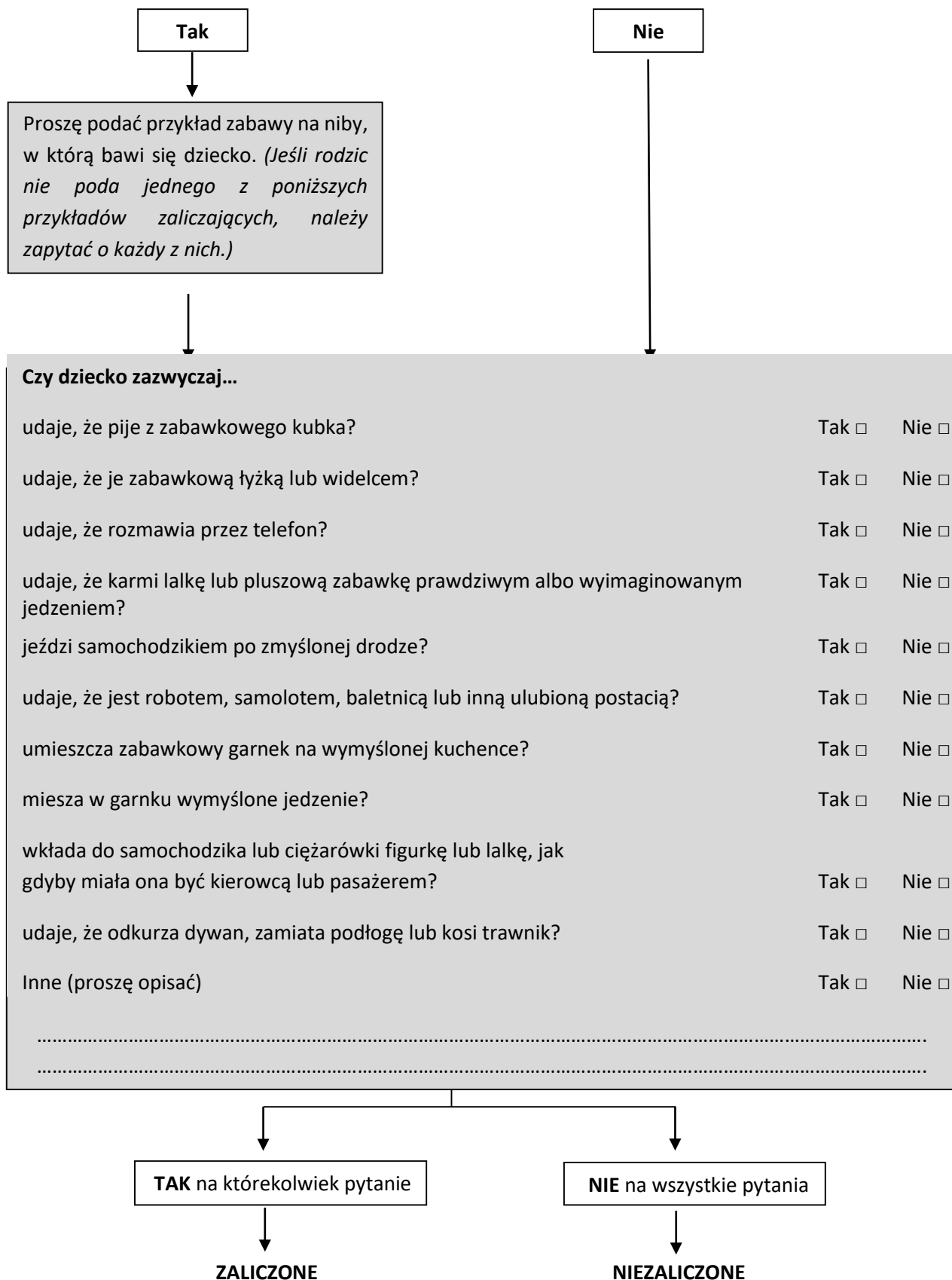

NALEŻY ZAPYTAĆ O KAŻDE DZIECKO:

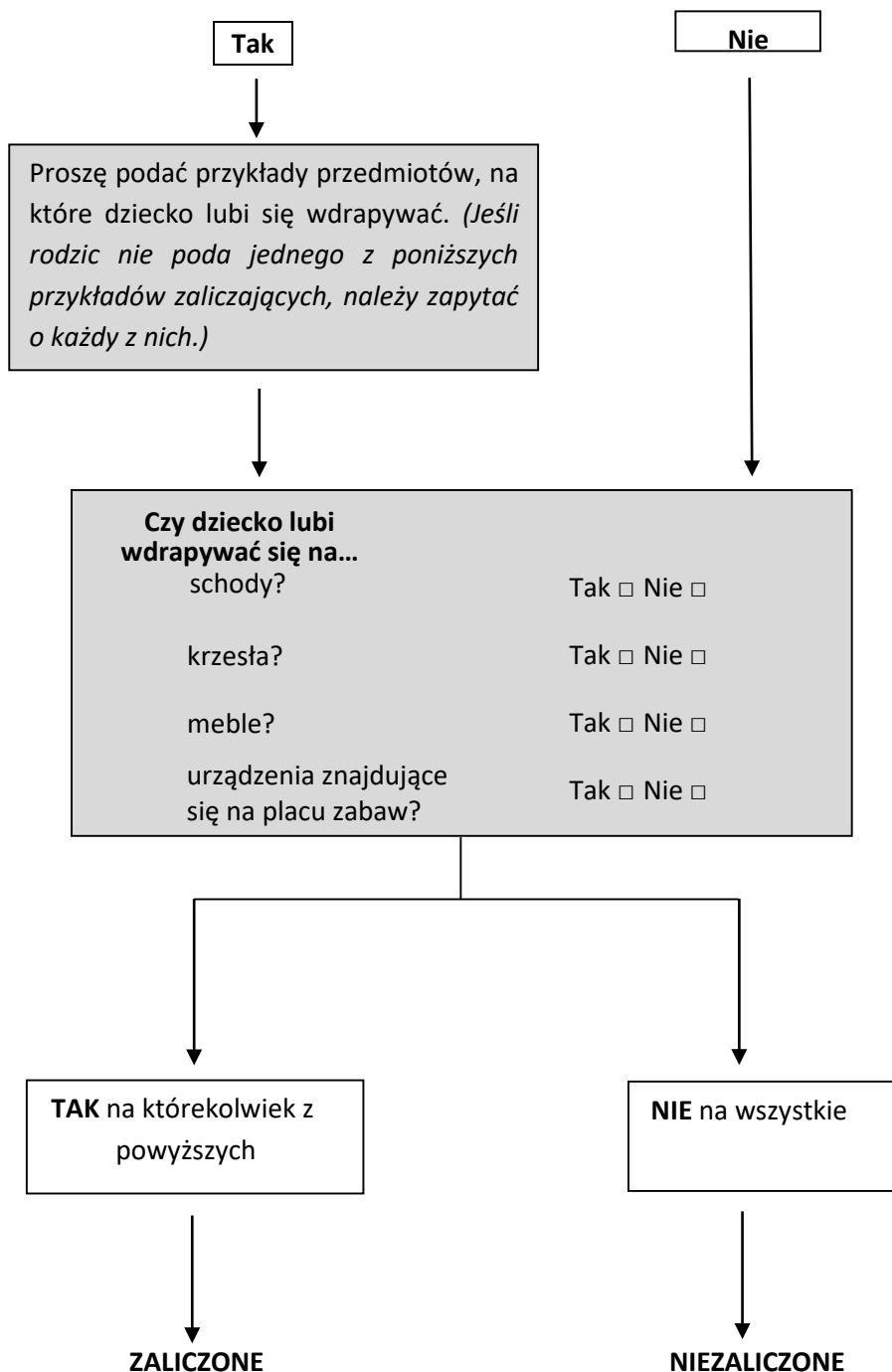
Jakie były wyniki badania? (proszę wybrać jedną odpowiedź)

- Prawidłowy słuch
- Próg słyszenia poniżej normy
- Wynik niejednoznaczny lub niejasny

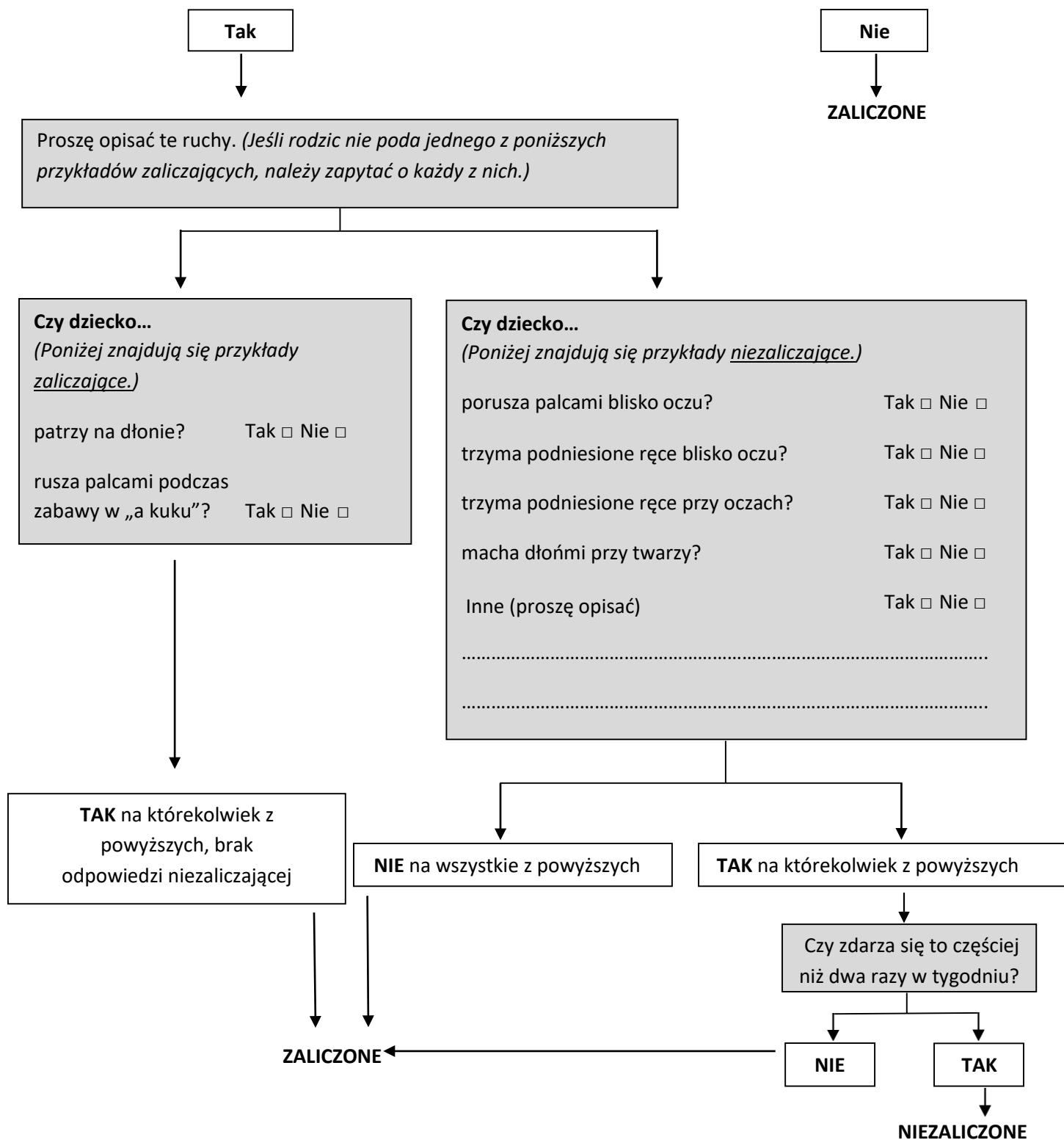
3. Czy dziecko bawi się w udawanie albo w zabawy na niby?

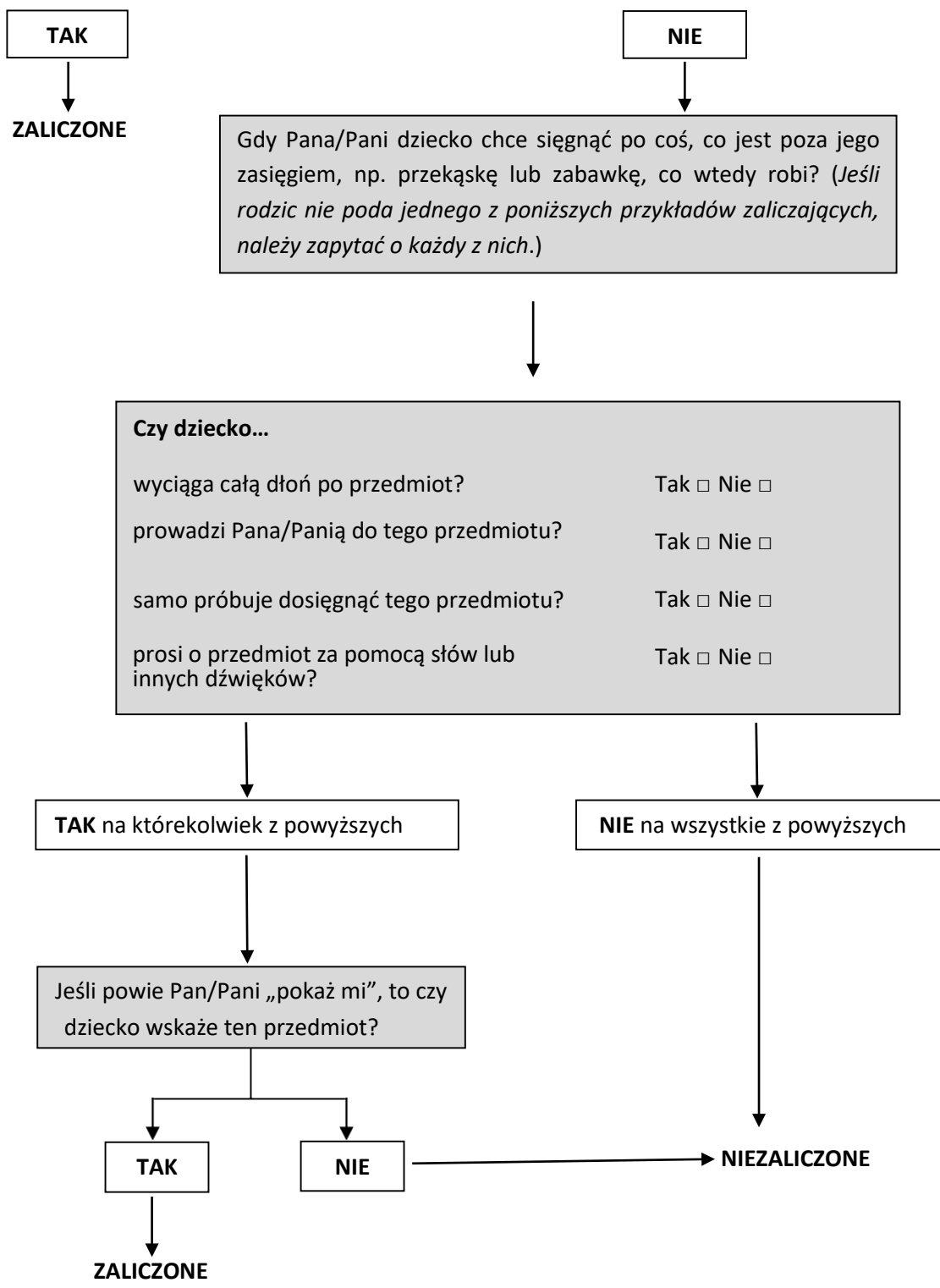
4. Czy dziecko lubi wdrapywać się na różne przedmioty?

5. Czy dziecko wykonuje dziwne ruchy palcami blisko oczu?

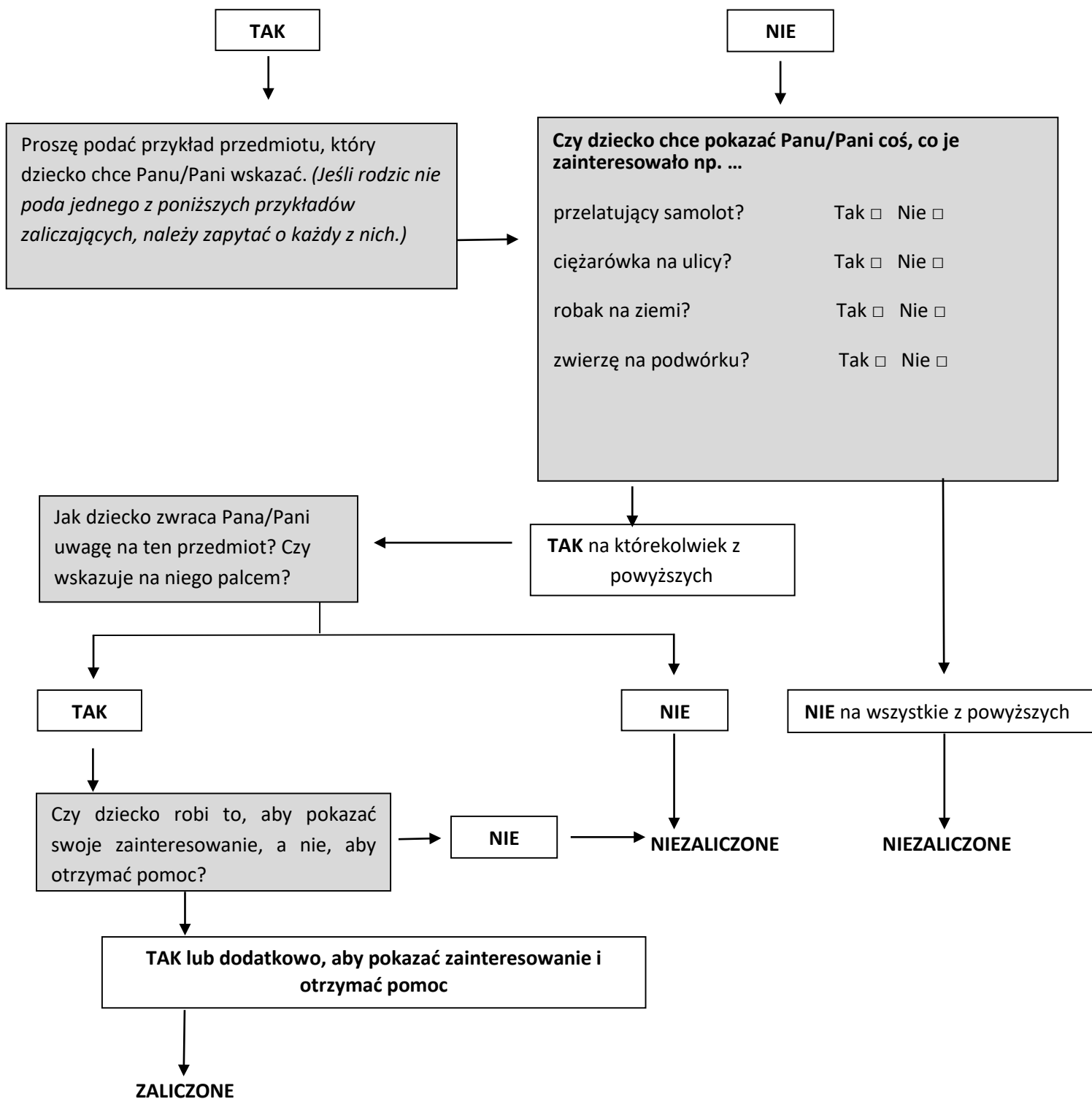

6. Czy dziecko wskazuje palcem, aby o coś poprosić lub otrzymać pomoc?

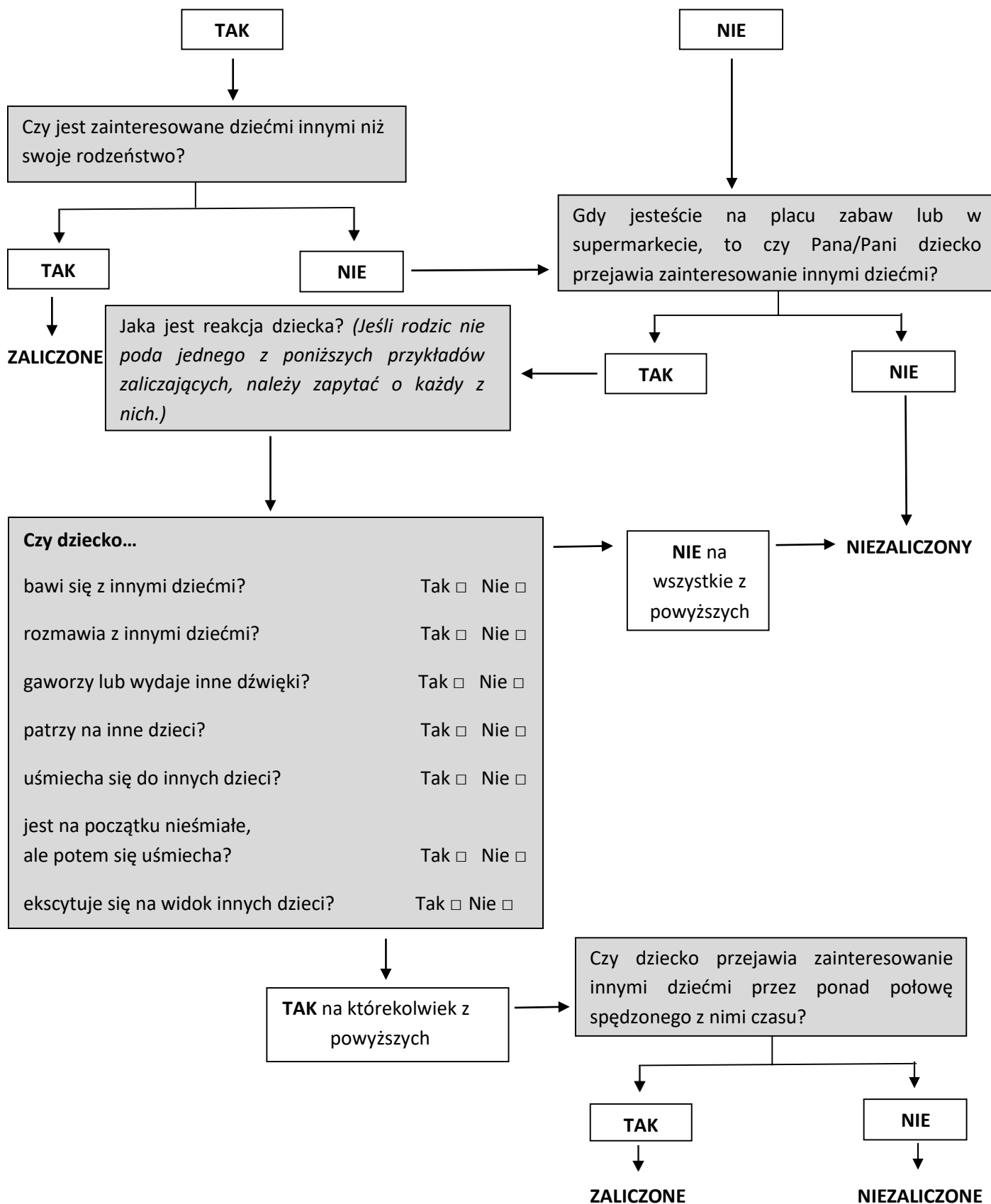

7. * Jeśli osoba przeprowadzająca wywiad właśnie zadała pytanie nr 6, należy zacząć od: Właśnie rozmawialiśmy o wskazywaniu na przedmioty, aby o nie poprosić.

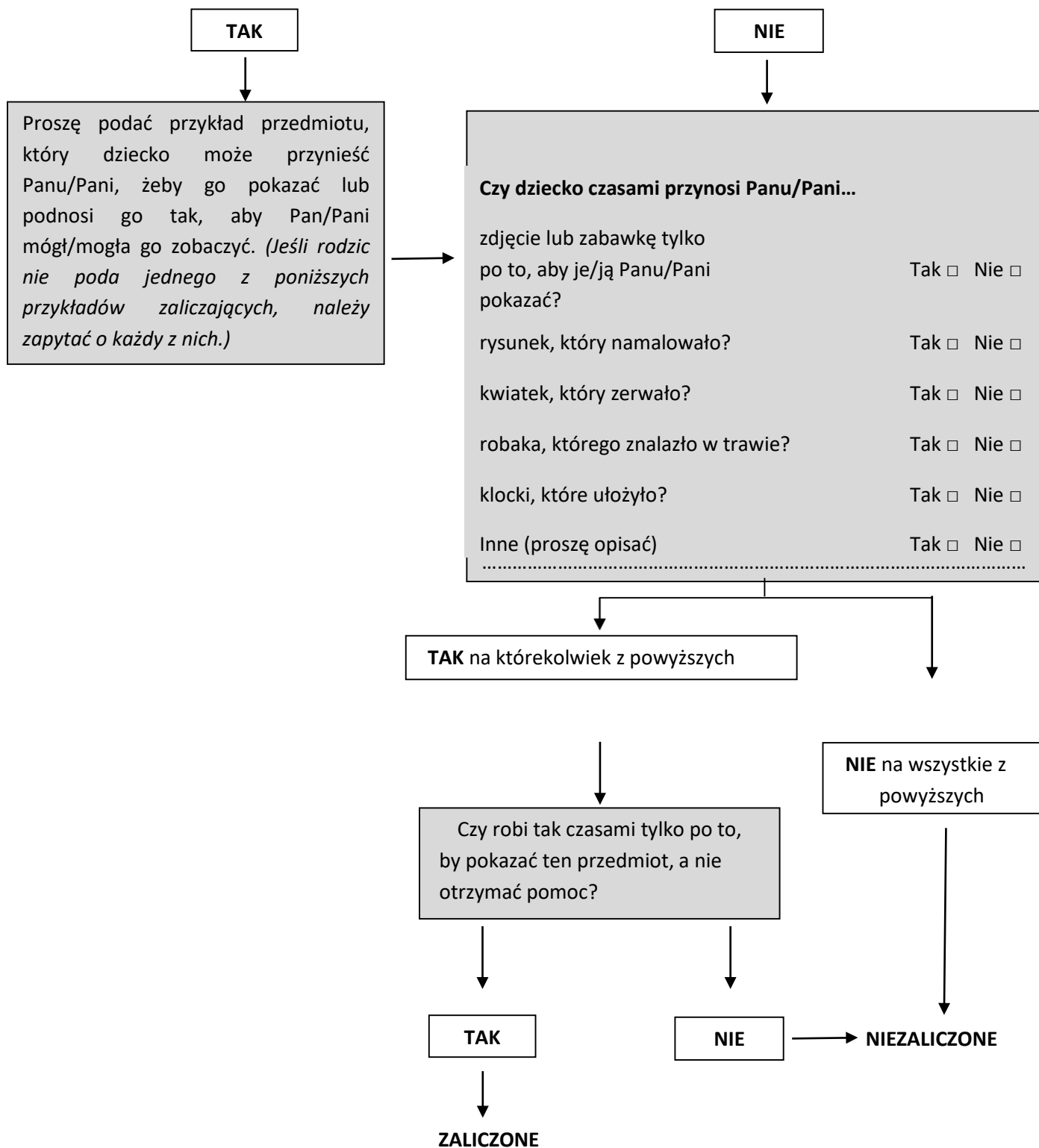
NALEŻY ZAPYTAĆ WSZYSTKICH: Czy dziecko wskazuje palcem tylko po to, aby pokazać Panu/Pani coś ciekawego?

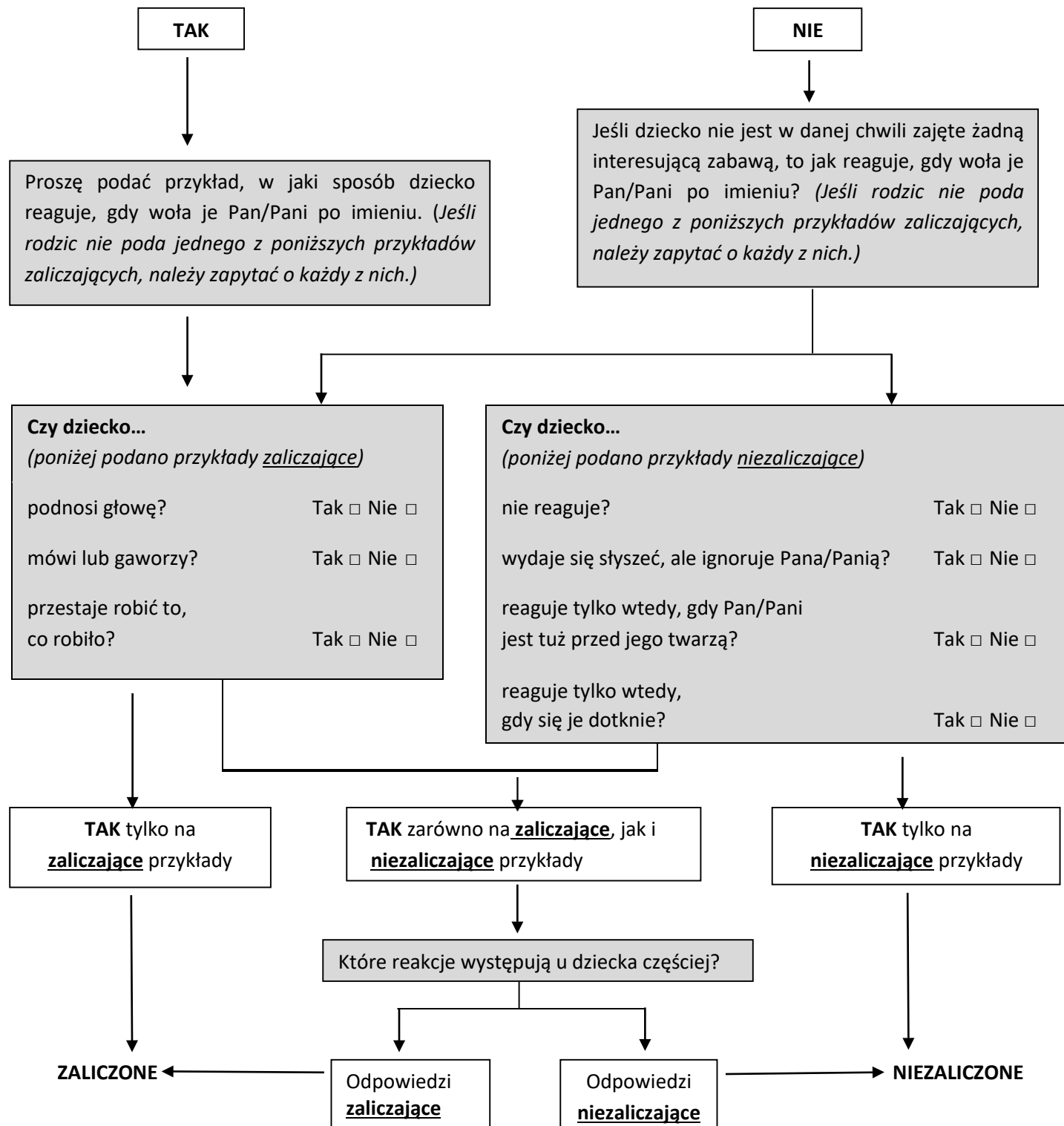
8. Czy dziecko interesuje się innymi dziećmi?

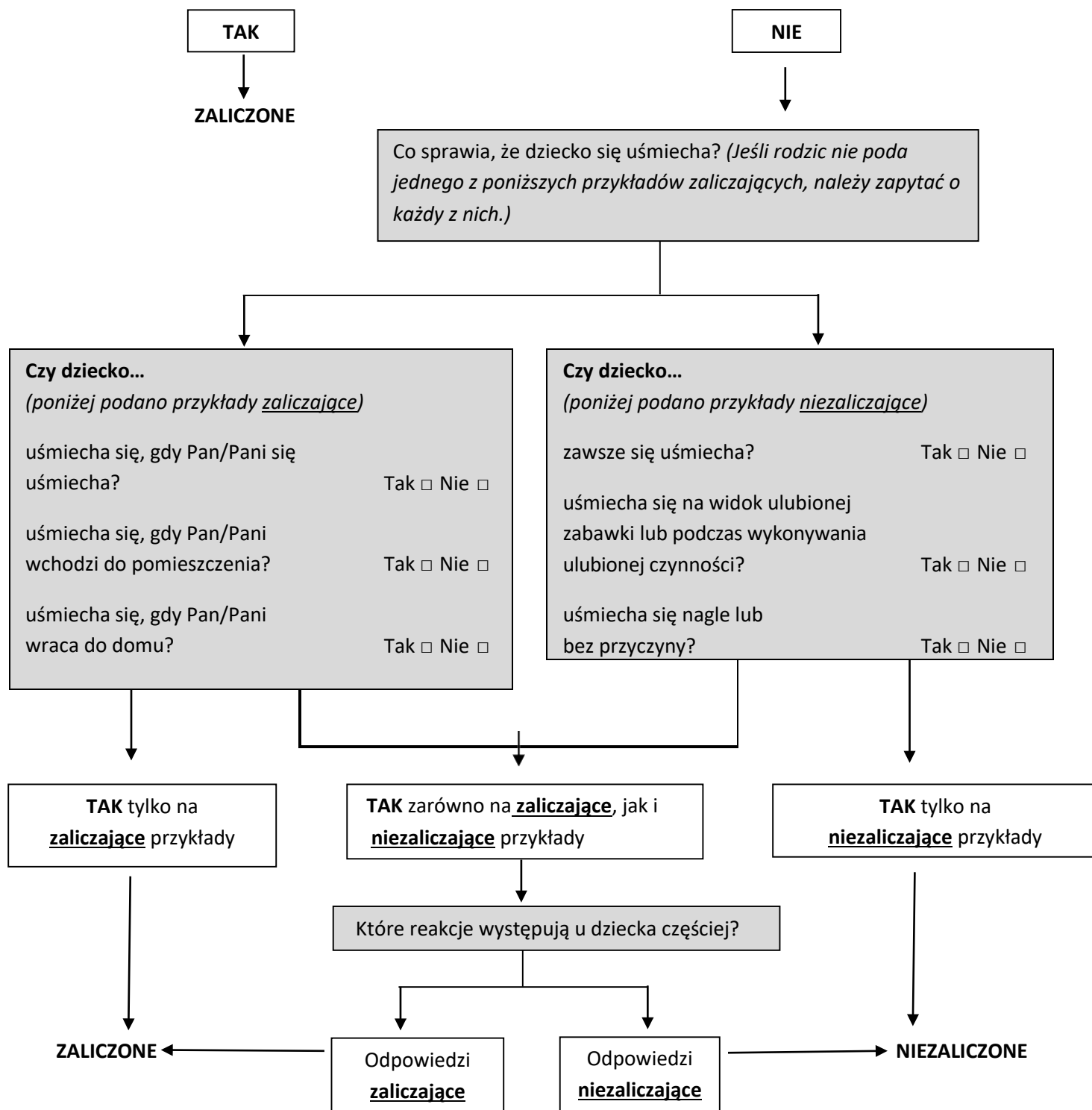
9. Czy dziecko przynosi Panu/Pani przedmioty, aby je Panu/Pani pokazać lub podnosi je w taki sposób, żeby mógł/mogła je Pan/Pani obejrzeć? Nie po to, aby otrzymać pomoc, ale by je po prostu pokazać?

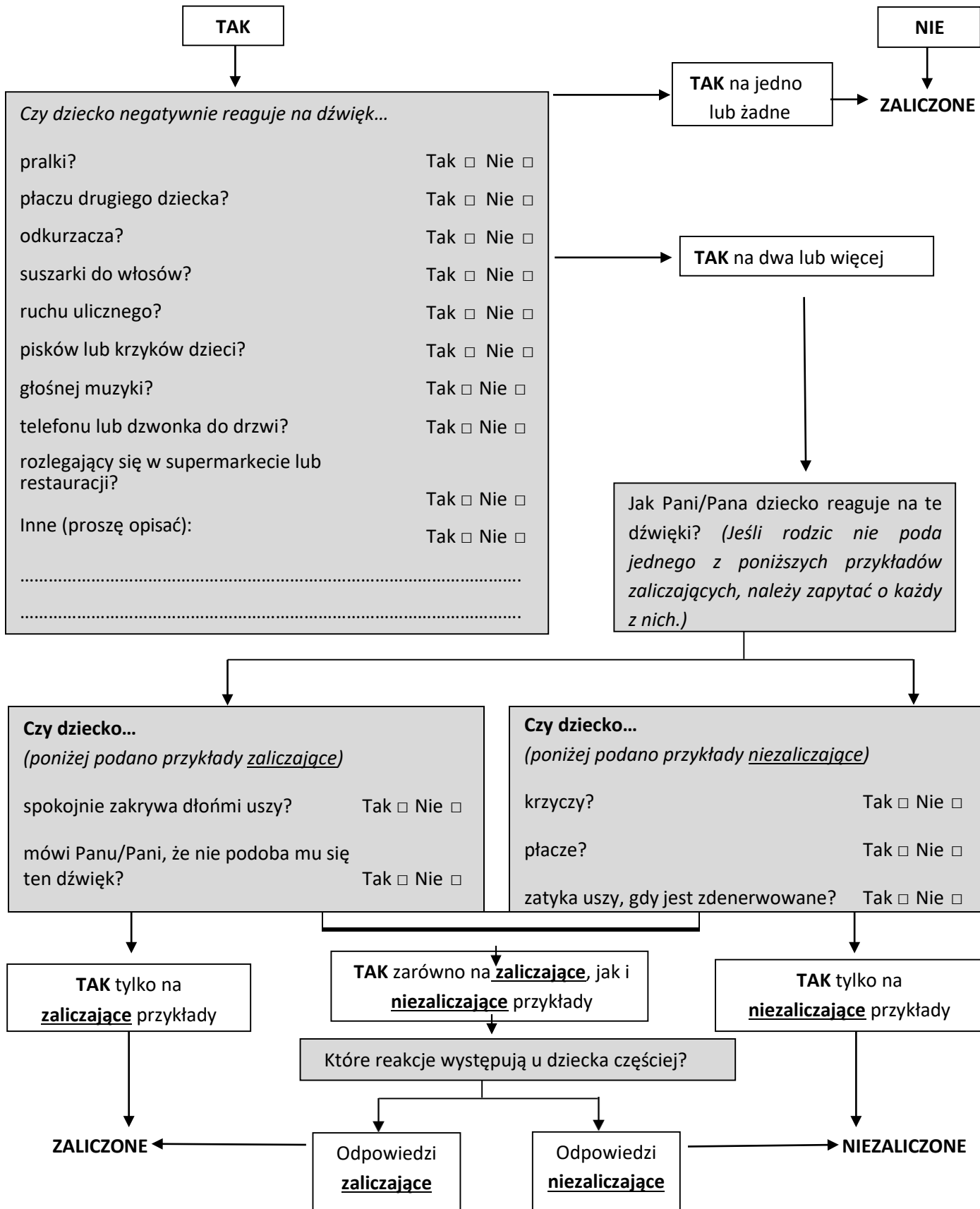
10. Czy dziecko reaguje, gdy woła je Pan/Pani po imieniu?

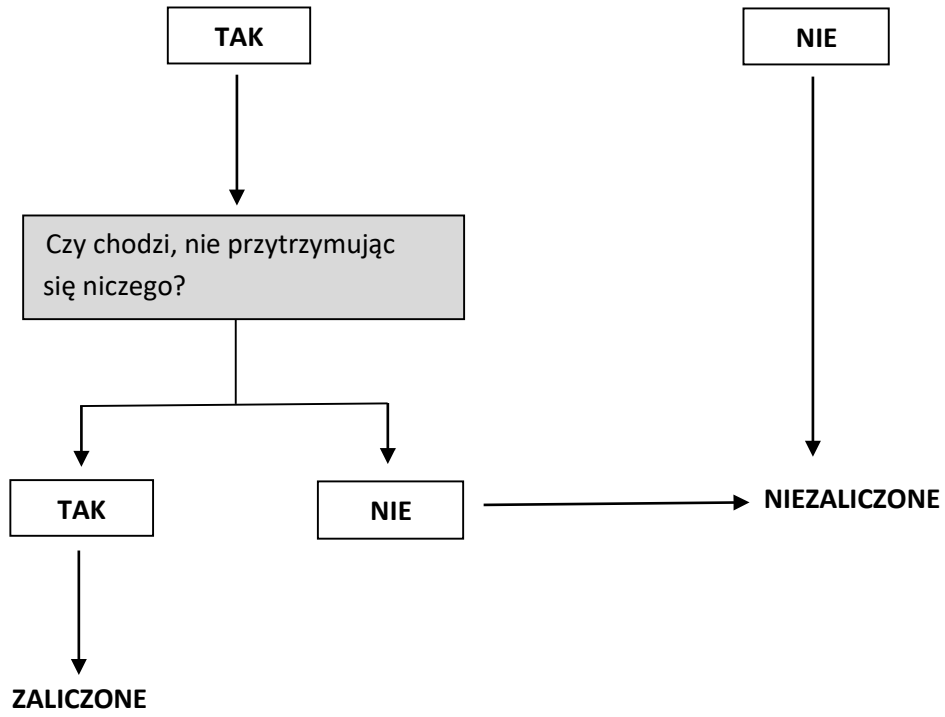
11. Gdy uśmiecha się Pan/Pani do dziecka, to czy dziecko odpowiada Panu/Pani uśmiechem?

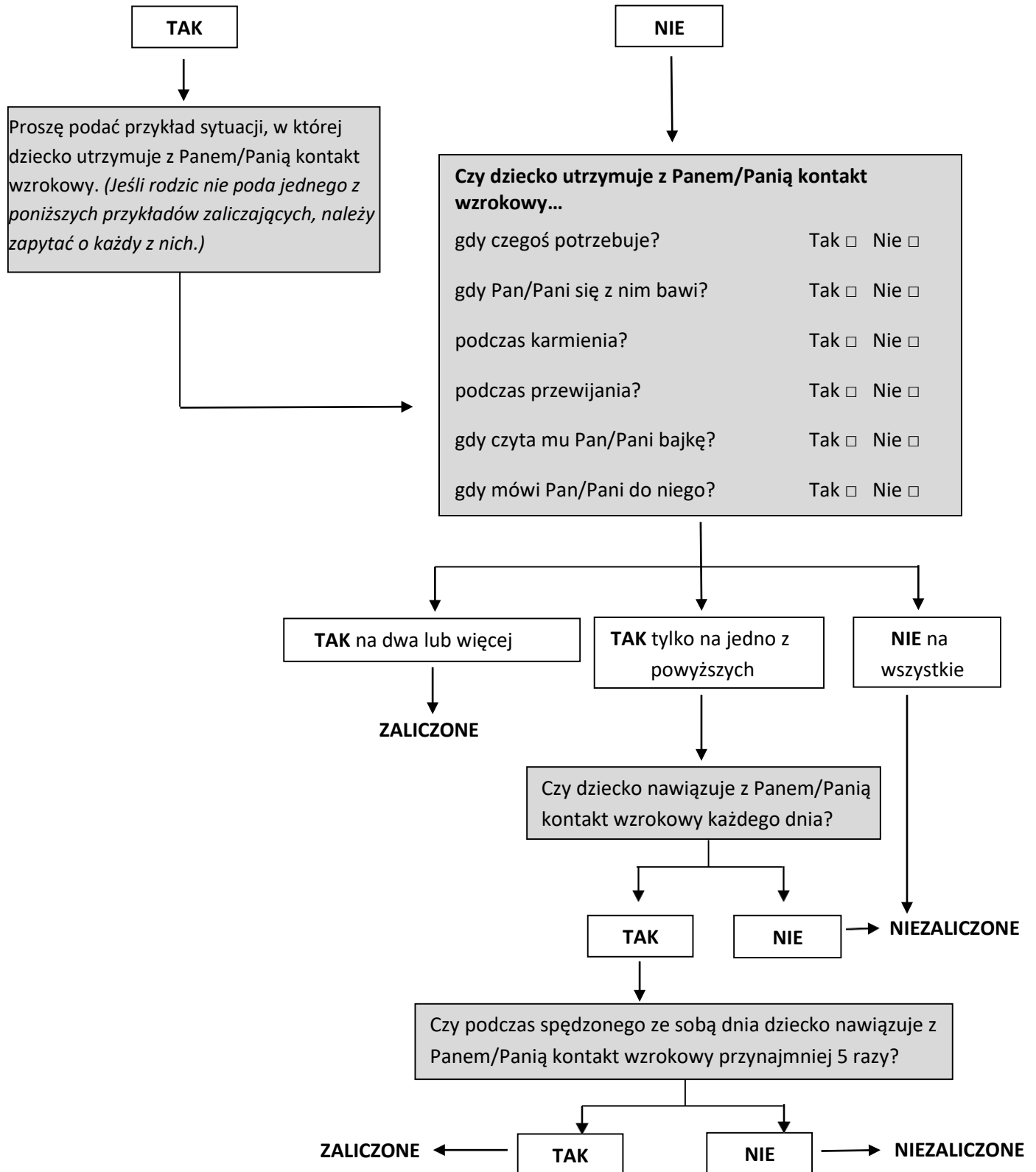
12. Czy dziecko denerwuje się, gdy słyszy codzienne odgłosy?

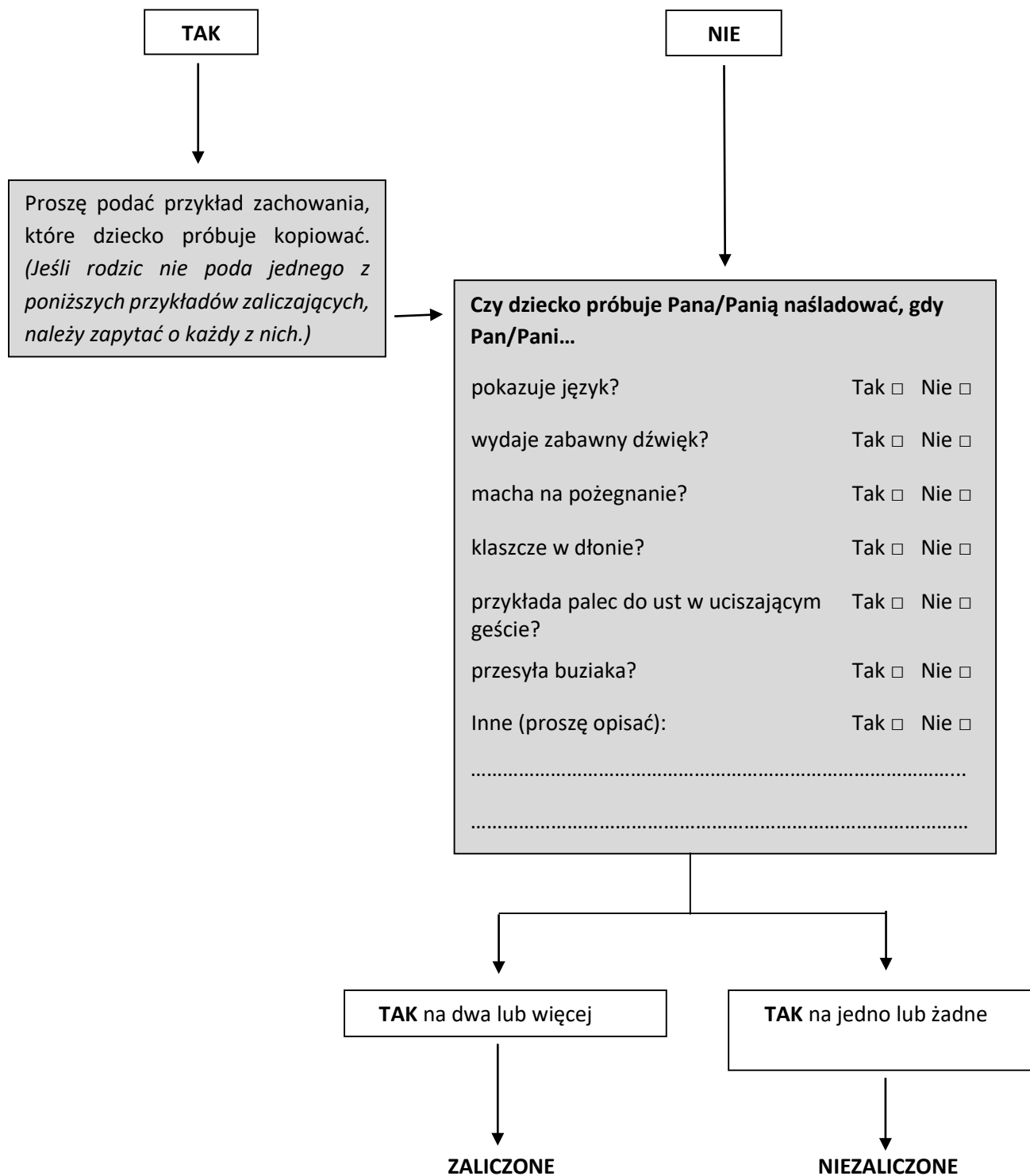
13. Czy dziecko potrafi chodzić?

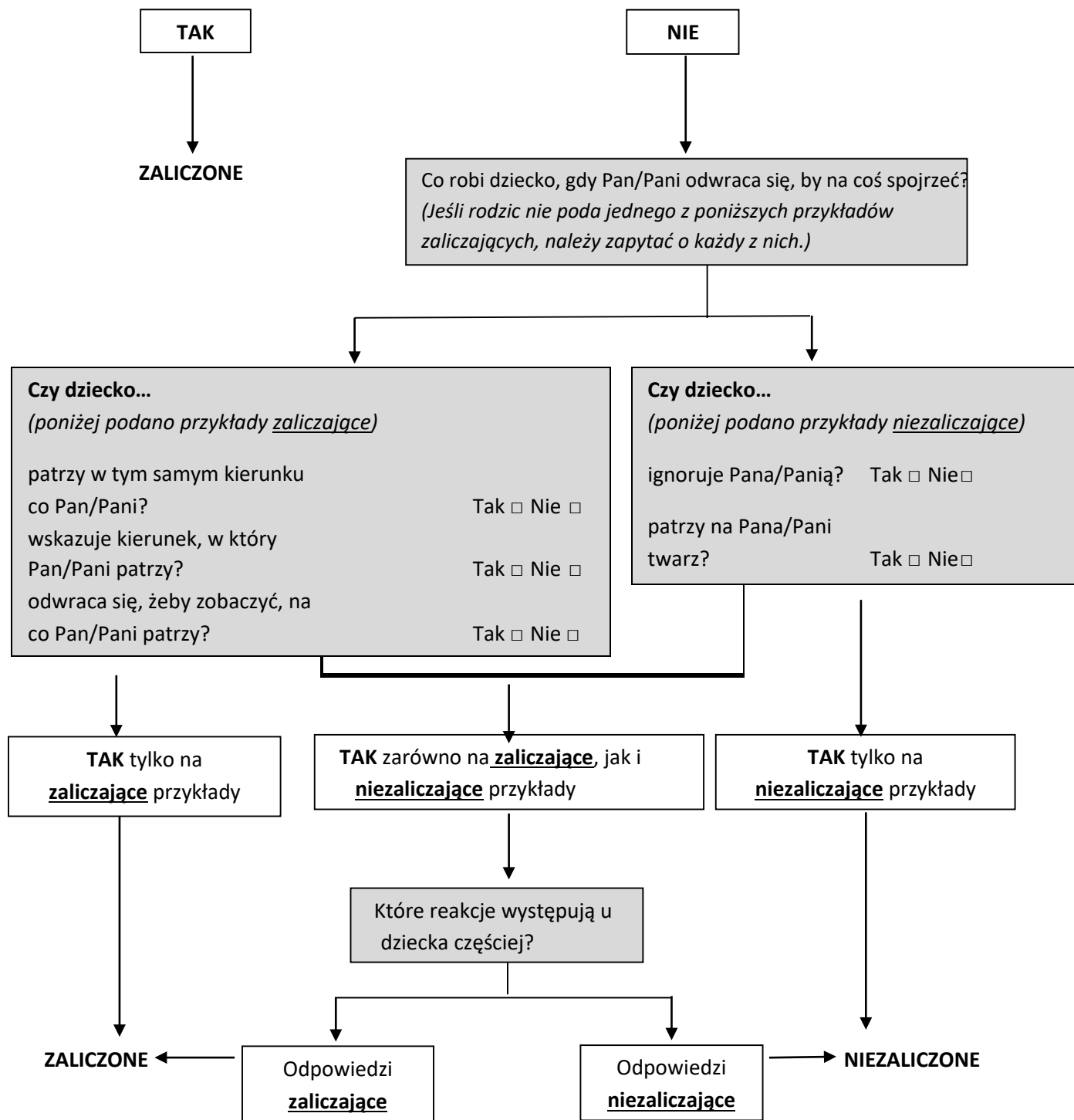
14. Czy dziecko utrzymuje z Panem/Panią kontakt wzrokowy, gdy Pan/Pani do niego mówi, bawi się z nim lub je przebiera?

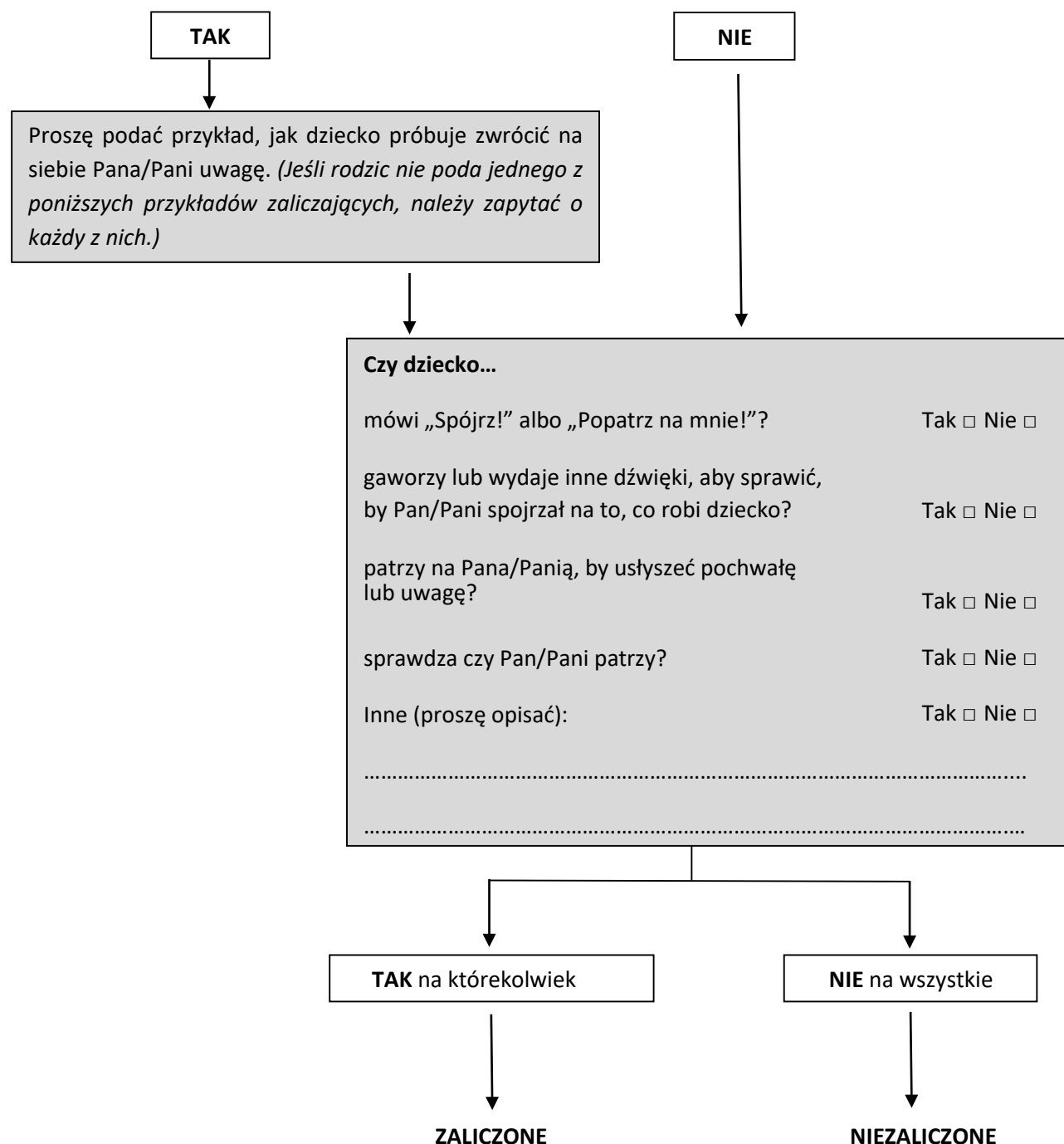
15. Czy dziecko próbuje naśladować to, co Pan/Pani robi?

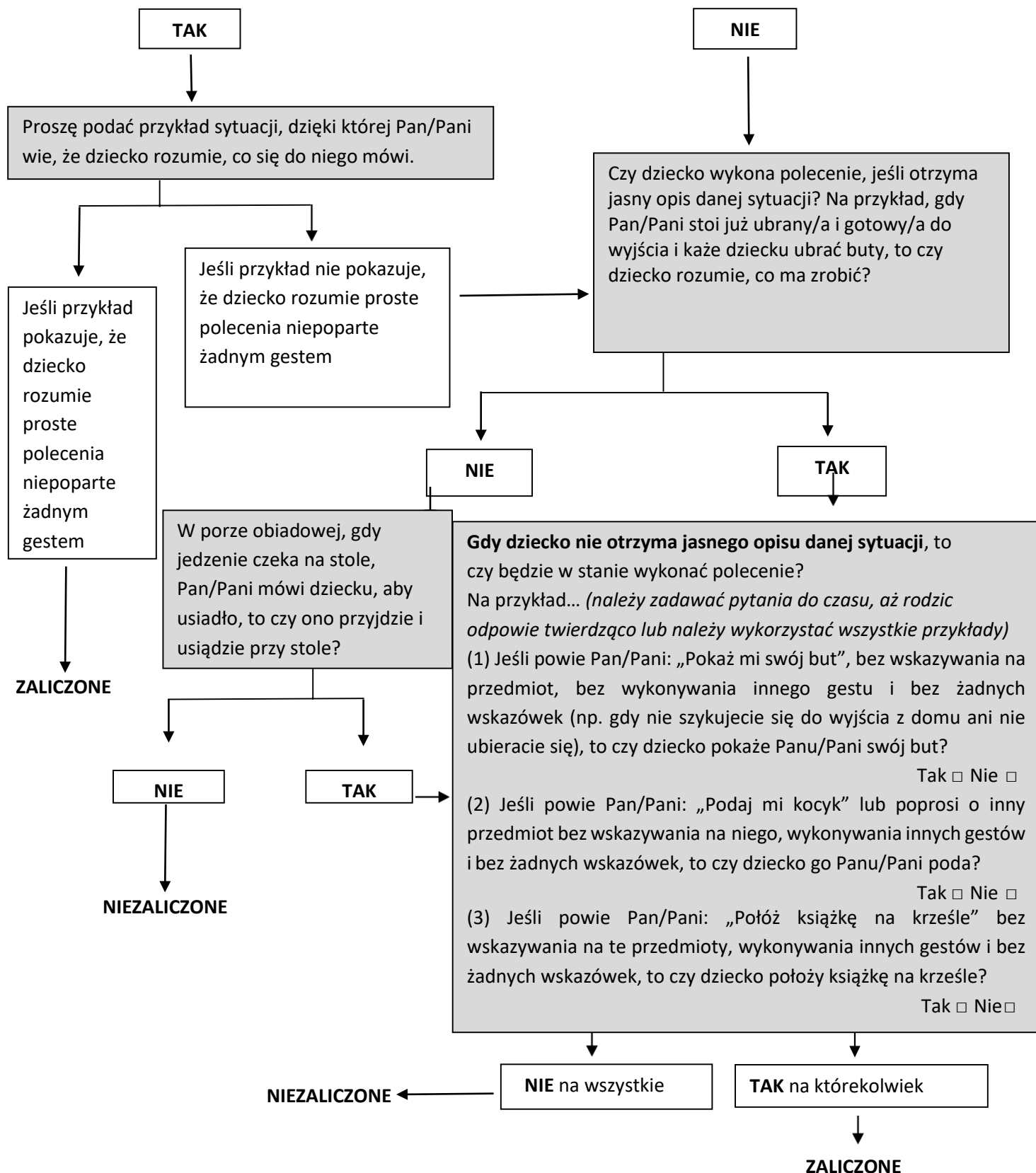
16. Gdy odwraca Pan/Pani głowę, by na coś spojrzeć, to czy dziecko także odwraca głowę, by spojrzeć w tę samą stronę?

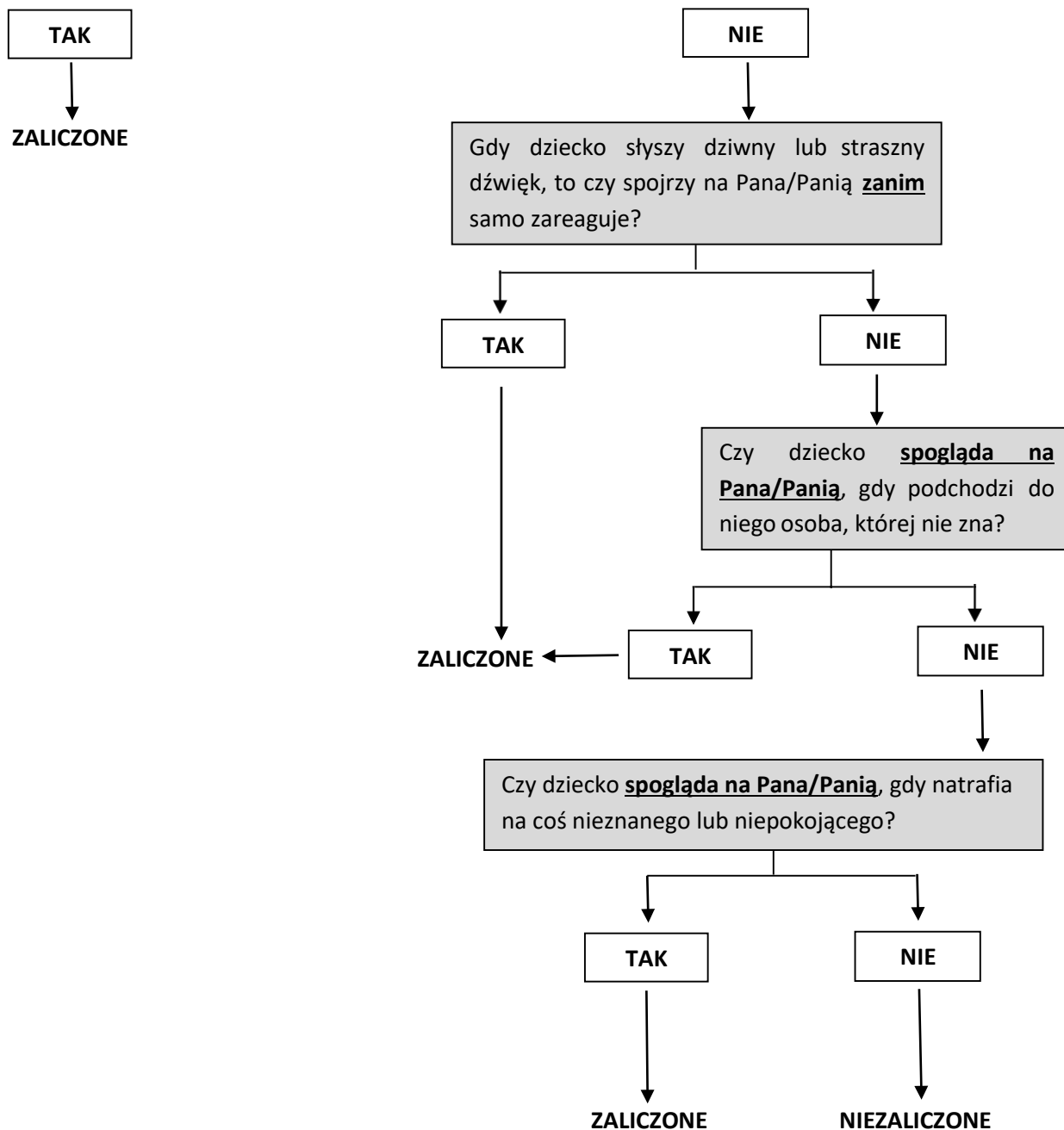
17. Czy dziecko próbuje zwrócić na siebie uwagę i sprawić by Pan/Pani na nie spojrział/a?

18. Czy dziecko rozumie, gdy każe mu Pan/Pani coś zrobić?

19. Gdy dziecko znajdzie się w nowej, nieznannej sytuacji, czy wtedy spojrzy na Pana/Panią, by sprawdzić, jak Pan/Pani na to zareaguje?

20. Czy dziecko lubi zabawy ruchowe?

